

**Sprawozdanie z posiedzenia
Rady Światowego Stowarzyszenia Lekarzy
(World Medical Association)
w dniach 18 - 20 kwietnia 2024 r. w Seulu, Korea**

Naczelną Izbę Lekarską reprezentował Michał Matuszewski.

Posiedzenie Rady Światowego Stowarzyszenia Lekarzy (World Medical Association, WMA) odbyło się w czwartek, 18 kwietnia i w sobotę, 20 kwietnia. W czwartek, 18 kwietnia i w piątek, 19 kwietnia odbywały się także posiedzenia komisji finansowej (Finance and Planning Committee), etyki (Medical Ethics Committee) oraz do spraw społeczno-medycznych (Socio-Medical Affairs Committee).

Podczas posiedzeń zatwierdzono sprawozdania z działalności Zarządu WMA (sprawozdania Prezesa, Skarbnika, Sekretarza Generalnego) a także sprawozdania z działalności komisji stałych.

Podczas czwartkowego posiedzenia Rady WMA jedna z najistotniejszych kwestii dotyczyła dyskusji nad wspólnym stanowiskiem Rady WMA odnośnie trwającego konfliktu zbrojnego w Izraelu i w Strefie Gazy. WMA podkreśla, że jest zaniepokojone pogłębiającym się kryzysem opieki zdrowotnej i humanitarnym w Strefie Gazie, rosnącym głodem i brakiem opieki medycznej, a także znęcaniem się nad zakładnikami. W związku z tym Rada WMA i jej członkowie wzywają m. in. do:

- dwustronnego i trwałego zawieszenia broni w celu ochrony życia wszystkich cywilów, uwolnienia i bezpiecznego transportu wszystkich zakładników oraz umożliwienia przekazania pomocy humanitarnej wszystkim potrzebującym;
- natychmiastowego uwolnienia wszystkich zakładników, którym zostanie zapewniona pomoc humanitarna i opieka zdrowotna;
- przestrzeganie przez wszystkie strony konfliktu międzynarodowego prawa humanitarnego i zasady neutralności medycznej w celu ochrony praw personelu medycznego i pacjentów przed dalszymi zagrożeniami i atakami;
- przywrócenia dostępu do opieki zdrowotnej i stworzenia bezpiecznego środowiska pracy dla personelu medycznego;
- przestrzegania przez lekarzy zasad zawartych w Deklaracji Genewskiej WMA i innych dokumentach, które służą jako wytyczne dla personelu medycznego w czasie konfliktu.

Jednocześnie uczestnicy posiedzenia zobowiązali się do udostępnienia listu otwartego Światowego Sojuszu Pracowników Ochrony Zdrowia, w którym m. in. wskazano, że:

- niezależnie od przynależności politycznej i przekonań, stanowczo opowiadamy się za całkowitym poszanowaniem neutralności w świadczeniu opieki zdrowotnej; ochrona placówek opieki zdrowotnej i personelu przed jakąkolwiek krzywdą to nie tylko imperatyw moralny, ale obowiązek prawny zapisany w międzynarodowym prawie humanitarnym; przestrzeganie międzynarodowego prawa humanitarnego nakazuje aktywną ochronę placówek opieki zdrowotnej i personelu, surowo zabraniając ich atakowania;
- konwencje genewskie stanowią kamień węgielny w zapewnianiu ochrony osobom dotkniętym konfliktami zbrojnymi; konwencje te zabraniają zabijania i złego traktowania ludności cywilnej, nakazują humanitarne traktowanie rannych i chorych; jakiegokolwiek niewłaściwe wykorzystanie placówek opieki zdrowotnej i karettek pogotowia do celów wojskowych jest zabronione i całkowicie niedopuszczalne;
- stawianie placówek opieki zdrowotnej i personelu na linii ognia podczas konfliktów jest niedopuszczalne; celem ataku nie mogą być szpitale, karetki pogotowia ani pracownicy ochrony zdrowia; należy pamiętać, że pracownicy ochrony zdrowia poświęcają się leczeniu rannych i chorych, bez uprzedzeń i z absolutną neutralnością; jesteśmy zobowiązani przestrzegać kodeksów etycznych, pomimo ryzyka dla naszego bezpieczeństwa osobistego.

Podczas sobotniego posiedzenia Rady WMA poinformowano o planowanej rewizji dokumentu w sprawie etycznych wytycznych dotyczących międzynarodowej migracji pracowników ochrony zdrowia, który jest szczególnie istotny z punktu widzenia obecnej sytuacji w Polsce, gdzie prawo zezwala na pracę lekarzy z zagranicy, którzy nie znają języka polskiego.

W szczególności punkt nr 2 powinien zostać wykorzystany w dyskusjach medialnych:

“Każdy kraj powinien dołożyć wszelkich starań, aby kształcić odpowiednią liczbę lekarzy, biorąc pod uwagę swoje potrzeby i zasoby. Kraj nie powinien polegać na imigracji z innych krajów, aby zaspokoić swoje zapotrzebowanie na lekarzy.”

Odbyła się także dyskusja nad planem strategii WMA na lata 2026 - 2030, gdzie jako priorytety wskazano:

1. Przegląd i promocję kluczowych dokumentów dotyczących etyki lekarskiej.
2. Poprawę dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej poprzez promocję opieki prowadzonej przez lekarza (sprzeciw wobec samodzielnego prowadzenia praktyki lekarskiej przez osoby wykonujące inne zawody).
3. Zwiększanie równości w zdrowiu poprzez uwzględnienie uwarunkowań społecznych i środowiskowych.
4. Zapewnienie międzynarodowej i krajowej gotowości na wypadek sytuacji kryzysowych.

5. Podjęcie tematu nowoczesnych technologii (zdrowie cyfrowe, sztuczna inteligencja itp.).
6. Zajęcie się krajowymi i indywidualnymi zagrożeniami dla lekarzy i pacjentów (zagrożenia polityczne, konflikt zbrojny, naruszenia praw człowieka, reagowanie kryzysowe, poprawa bezpieczeństwa i wsparcia w miejscu pracy lekarzy, odszkodowania itp.).
7. Wspieranie krajowych samorządów w rozwijaniu ich samorządności, zrównoważonego rozwoju i autonomii.
8. Uczestnictwo w działaniach ONZ/WHO i innych organizacji systemu opieki zdrowotnej.
9. Udział w sojuszach lub kampaniach organizacji partnerskich.
10. Rozwój organizacji (dywersyfikacja przychodów): poszukiwanie nowych źródeł przychodów poza składkami członkowskimi.
11. Rozwój organizacyjny (zwiększanie liczby członków): rekrutacja i utrzymanie krajowych organizacji lekarskich jako członków WMA.
12. Komunikacja / Public Relations: Dążenie do jak największej widoczności polityki, działań i osiągnięć WMA w celu zwiększenia ich znaczenia za pośrednictwem internetu i mediów społecznościowych.

Na prośby członków WMA, zaproponowano zmiany w kodeksie postępowania w kwestii procedur i polityk operacyjnych WMA, w którym m. in. zawarto uwagi, które mogą być przydatne w procedurach lokalnych i krajowych organizacji lekarskich, w szczególności:

- oczekuje się, że wszyscy uczestnicy spotkań, wydarzeń i innych działań, w tym spotkań towarzyskich organizowanych przez WMA, będą wykazywać się szacunkiem, profesjonalizmem i koleżeńskim zachowaniem; w tym celu każdy uczestnik proszony jest o podpisanie kodeksu postępowania podczas rejestracji na wydarzenie;
- WMA nie toleruje żadnego rodzaju molestowania, w tym niewłaściwego postępowania na tle seksualnym, wobec jakiegokolwiek uczestnika spotkania, wydarzenia i innej działalności organizowanej przez WMA, w tym spotkań towarzyskich; żadna forma odwetu wobec osób zgłaszających zarzuty molestowania lub uczestniczących w dochodzeniu w sprawie zarzutów molestowania nie jest tolerowana;
- wszystkie osoby, które uważają, że doświadczyły lub były świadkami aktu molestowania, w tym niewłaściwego zachowania na tle seksualnym, zachęca się do zgłoszenia tego faktu dowolnemu członkowi Sekretariatu WMA; analiza zarzutów będzie prowadzona przez Komisję Dochodzeniową, w tym ekspertyzę prawną, zleconą przez przewodniczącego lub w przypadku jego nieobecności wiceprzewodniczącego Rady, w porozumieniu z Komitetem Wykonawczym; wszystkie informacje otrzymane w trakcie dochodzenia będą traktowane jako poufne w najszerszym możliwym zakresie;

- na podstawie zalecenia Komisji Śledczej i, jeśli to konieczne, po konsultacji z Komitetem Wykonawczym, Przewodniczący Rady lub w przypadku jego nieobecności Wiceprzewodniczący podejmuje decyzję o działaniach dyscyplinarnych lub naprawczych, które mogą obejmować następujące działania, w zależności od wagi przestępstwa:
 - a) ostrzeżenie ustne;
 - b) ostrzeżenie pisemne;
 - c) zakaz udziału sprawcy w przyszłych wydarzeniach WMA przez określony czas lub na stałe;
 - d) odsunięcie sprawcy od stanowisk zarządczych lub innych ról w działalności WMA;
 - e) zakazanie sprawcy podejmowania stanowisk zarządczych lub innej roli w działalności WMA;
 - f) skierowanie sprawy do organów ścigania;
 - g) inne działania, jakie uzna się za konieczne i właściwe, w tym tymczasowe usunięcie sprawcy z WMA na czas dochodzenia.

Czynności określone w punktach b - g zostaną zgłoszone krajowej organizacji lekarskiej, którą reprezentuje sprawca.

- oskarżonemu przysługuje prawo do odwołania się do Rady, która po otrzymaniu całości materiału dowodowego, łącznie z wysłuchaniem stron, zajmie się sprawą na posiedzeniu niejawnym; zawiadomienie o odwołaniu należy złożyć w Sekretariacie WMA w ciągu 30 dni od otrzymania przez oskarżonego informacji o podjętych działaniach dyscyplinarnych i/lub naprawczych;
- na żadnym etapie wdrażania tej polityki żadna osoba znajdująca się w konflikcie interesów nie może uczestniczyć w podejmowaniu decyzji.

W rozmowach z delegacją francuską i niemiecką przekazano mi propozycję nawiązania trójstronnej współpracy na wzór tzw. Trójkąta Weimarskiego.

Pierwsze spotkanie z delegacją niemiecką (m. in. z udziałem prezesa Naczelnej Rady Lekarskiej i prezesa Niemieckiej Federalnej Izby Lekarskiej), które ma się odbyć w Warszawie, wstępnie zaplanowano na listopad 2024 roku.

Kolejne posiedzenia Rady WMA oraz Zgromadzenia Ogólnego WMA odbędą się w Helsinkach w październiku 2024 r. Głównym tematem będzie nowelizacja Deklaracji Helsińskiej przyjętej ponad 60 lat temu.

Sporządził:

Michał Matuszewski